

Notă informativă

privind implementarea Strategiei de Dezvoltare a Sistemului Statistic Național 2016-2020, pentru anii 2016-2019

Anii 2016–2019 a fost o perioadă importantă nu doar pentru Biroul Național de Statistică (BNS), dar și pentru întreg sistemul statistic național. Eforturile BNS au fost direcționate către armonizarea continuă a statisticii naționale cu standardele și cerințele europene și internaționale, în contextul următoarelor documente strategice:

- **Planul Național de Acțiuni 2017-2019** pentru Implementarea Acordului de Asociere Republica Moldova – Uniunea Europeană;
- **Planul de Acțiuni Consolidat al Guvernului pentru anii 2016-2018**, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 890 din 20 iulie 2016;
- **Planul de Acțiuni al Guvernului pentru anii 2019-2020**, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 420 din 09 aprilie 2019.
- Cadrul multianual de planificare – **Strategia Națională de Dezvoltare a Sistemului Statistic Național 2016-2020**, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 1451 din 30.12.2016.

Principalele realizări în domeniul statisticii oficiale pot fi divizate pe următoarele nivele:

- Legislativ,
- Infrastructură statistică, și
- De producție.

I. Legislativ:

- 1) Aprobarea legii nr. 93, la 26 mai 2017 cu privire la statistica oficială (*PNA*, **Capitolul Statistici, punctul 42**), elaborată în baza legii generice privind statistica oficială, conform Principiilor Fundamentale a Statisticii Oficiale ale ONU și Codului de Practici a Statisticii Europene plasează Republica Moldova ca prima țară în cadrul Parteneriatului Estic care a adoptat această lege, această activitate fiind prevăzută în documentele strategice de cel mai înalt nivel politic. Noua lege cu privire la statistica oficială și relevanța sa pentru Parteneriatul Estic, este unul din cele 20 de rezultate majore specificate în documentul "Parteneriatul Estic - 20 Rezultate până în 2020" (https://eeas.europa.eu/sites/eeas/files/swd_2017_300_f1_joint_staff_working_paper_en_v5_p1_940530.pdf). Toate prevederile acestei legi reglementează și susțin dimensiunile instituțională, organizațională și de producție a întregului sistem statistic național și vin să introducă și să implementeze practici moderne în producția statisticii oficiale.
- 2) Aprobarea Hotărârii Guvernului nr.244 din 21 martie 2018 Cu privire la Consiliul Național pentru Statistică (CNS) (*PNA*, **Capitolul Statistici, punctul 46 (1)**), care a permis reactivarea activității CNS prin includerea activității acestuia în procesul de luare a deciziilor.

II. Infrastructura statistică:

- 1) Aprobarea **Nomenclatorului Unităților Teritoriale de Statistică (NUTS)** prin Hotărârea Guvernului nr. 570 din 19.07.2017 <http://lex.justice.md/viewdoc.php?action=view&view=doc&id=371401&lang=1> (**Planul de Acțiuni Consolidat al Guvernului, Capitolul I. Dezvoltare regională echilibrată punctul 9. Organizarea teritorială a Republicii Moldova în conformitate cu Nomenclatorul unităților teritoriale de statistică (NUTS) al UE, și PNAA, Capitolul Statistici, punctul 42 (c)**) planificat pentru trimestrul III 2018;
- 2) A fost reorganizată structura Biroului Național de Statistică întru implementarea prevederilor Hotărârii Guvernului nr.935 din 24 septembrie 2018 cu privire la organizarea și funcționarea Biroului Național de Statistică, având ca funcție de bază reglementarea funcționării sistemului statistic național.
- 3) Inițierea pregătirilor pentru Runda 2020 a Recensămintelor, prin aprobarea Hotărârii de Guvern nr.862 din 30.10.2017 cu privire la instituirea Comisiei Naționale pentru Recensăminte Runda Mondială 2020 reprezintă două activități majore la acest capitol.
- 4) În 2017, a fost aprobată politica de calitate a Biroului Național de Statistică prin Hotărârea Colegiului din 29 iunie (**PNAA, Capitolul Statistici, punctul 42 (f)**) <http://www.statistica.md/pageview.php?l=ro&idc=541&> acesta reprezintă primul pas în implementarea sistemului de management al calității în producția statisticii oficiale

III. Producție statistică:

Realizările au fost axate asupra implementării noilor metodologii statistice, conform standardelor internaționale și europene și diversificării indicatorilor statistici, pentru a face față cerințelor utilizatorilor interni și externi. Lucrările efectuate pentru prima dată:

- Indicatorii privind statistica inovării conform cerințelor UE. <http://www.statistica.md/newsview.php?l=ro&idc=168&id=5882&parent=0> (**Planul de Acțiuni Consolidat al Guvernului, Capitolul B. Inovații și dezvoltare tehnologică, punctul 1.3. Compilarea de indicatori privind statistica inovării conform cerințelor UE, PNAA, Capitolul Statistici, punctul 43 c**);
- Produsul Regional Brut http://statbank.statistica.md/pxweb/pxweb/ro/40%20Statistica%20economica/40%20Statistica%20economica_13%20CNT_CNT010/?rxid=9a62a0d7-86c4-45da-b7e4-fecc26003802 (**Planul de Acțiuni Consolidat al Guvernului, Capitolul I. Dezvoltare regională echilibrată 9.1. Elaborarea și implementarea conturilor regionale**) planificat pentru trimestrul III, 2018;
- Cercetarea statistică privind Tranziția de la muncă la pensionare în conformitate cu normele UE (modul adițional la Ancheta Forței de Muncă). <http://statistica.gov.md/newsview.php?l=ro&idc=168&id=5764> (**PNAA, Capitolul Statistici, punctul 42 b**).
- Diseminarea rezultatelor RPL 2014 (**PNAA, Capitolul Statistici, punctul 43 a**);
- metodologia Sistemului Conturilor Naționale a Organizației Națiunilor Unite, versiunea 2008, compatibilă cu metodologia Sistemului European de Conturi, versiunea 2010 (SCN ONU-2008/SEC -2010). Conturile naționale integrale au fost elaborate, în

conformitate cu metodologia SCN ONU 2008/SEC 2010, pentru anii 2017-2018 (**PNAA, Capitolul Statistici, punctul 42 b**);

- Cercetările selective în agricultură conform chestionarelor noi 1-CMPA (http://statistica.gov.md/public/files/Formulare_statistice/2019/Agricultura/1_CMPA.xls) și 2-CMPA (http://statistica.gov.md/public/files/Formulare_statistice/2019/Agricultura/2_CMPA.xls) (**PNAA, Capitolul Statistici, punctul 43 b**);
- revizuiți indicatorii de monitorizare a implementării Obiectivelor de Dezvoltare Durabilă până în 2030 și descrierea metodologică a acestora, în baza metadatelor globale ale ONU și a avizelor instituțiilor identificate ca surse de date. Au fost colectate datele pentru anii 2010-2018 pentru indicatorii ODD produși la nivel național (**Planul de Acțiuni al Guvernului pentru anii 2019-2020**, compartimentul III. BUNA GUVERNARE, capitol A. ADMINISTRAȚIE PUBLICĂ, *C Statistica, punctul 2*).

Atunci când vorbim despre implementarea SD SSN, este important să menționăm despre provocările, externe și interne, la care a trebuit să facem față pe parcursul anilor 2016-2019:

Provocări externe:

- De ordin **financiar** – din start, marea majoritate a acțiunilor Planului de Acțiuni SDSSN au fost prevăzute a fi implementate în cadrul proiectului Delegației UE Reforma Administrației Publice. Anularea implementării Componentei I – IT, a cauzat neimplementarea acțiunilor prevăzute în punctele: 1.2.12; 1.3.3; 1.3.4; 1.3.7. Întârzierea inițierii implementării Componentei II *Asistența Tehnică* din Proiectul PAR (proiectul a început în iulie 2019 cu o întârziere de 2 ani) au cauzat, la rândul lor, întârzieri în implementarea acțiunilor prevăzute (1.1.1; 1.1.6; 1.1.11; 1.2.14; 1.2.18; 2.1.6; 2.1.7; 2.2.10; 2.3.5; 2.3.6; 2.3.11; 2.3.13; 2.3.14; 2.3.16; 2.3.17; 2.4.2; 2.4.7; 2.4.9; 2.4.10; 2.4.12; 2.4.15; 2.4.16; 3.1.1; 3.1.2; 3.1.5; 3.1.10; 4.1.3; 4.1.5; 4.2.10; 4.2.11; 5.1.4; 5.2.3; 5.2.5; 5.2.8; 5.2.10; 5.3.1; 5.3.2 din Planul de Acțiuni privind implementarea SDSSN), acțiunile fiind amânate pentru anii următori.

Totodată, amânarea proiectelor de asistență tehnică: al FAO ONU în domeniul agriculturii a cauzat întârziere în implementarea acțiunilor prevăzute (2.2.7 Planul de Acțiuni privind implementarea SDSSN), iar a proiectului UNDP ”Consolidarea sistemului statistic național” – transferarea pentru trimestrul I 2020 a diseminării rezultatelor activității 2.5.4.

- De ordin **financiar** – insuficiența resurselor financiare alocate BNS a rezultat realizarea parțială a activității 4.3.1 din Planul de Acțiuni privind implementarea SD SSN) pentru anii 2016-2019; iar neidentificarea donatorilor a cauzat neimplementarea acțiunilor prevăzute de activitățile: 2.3.4; 2.5.3 Planul de Acțiuni privind implementarea SDSSN.
- De ordin **instituțional** – reforma administrației publice centrale care a avut loc în anul 2017 și modificarea unor acte normative au rezultat redistribuirea funcțiilor la unele instituții și amânarea activității 2.4.18 din Planul de Acțiuni privind implementarea SDSSN pentru anii 2018-2019. În același timp activitățile (2.3.1 și 2.4.19 Planul de Acțiuni privind implementarea SDSSN) au devenit nerelevante și a decăzut necesitatea realizării acestora.

Totodată, lipsa unei decizii instituționale la nivel național a cauzat nerealizarea activităților prevăzute în pct. 2.5.3 Planul de Acțiuni privind implementarea SDSSN.

Reieșind din faptul, că n-a fost luată o decizie la nivel de Guvern despre efectuarea recensământului General Agricol, acțiunile prevăzute în pct. 2.2.5 au rămas suspendate (termenul de realizare fiind planificat pentru anul 2020).

Provocări interne:

- De ordin **instituțional** – lipsa de personal și anunțarea moratoriului pentru angajarea personalului în anul 2019 a rezultat imposibilitatea realizării activităților (1.1.1; 1.1.2; 1.1.6; 1.1.11; 1.3.8; 2.1.8; 2.4.14; 2.5.2; 2.5.3; 3.1.7; 4.1.3; 4.1.5; 4.1.16; 4.2.1; 5.1.6; 5.3.1;
- De ordin **legislativ** – rigiditatea legislației în domeniul raporturilor de muncă a cauzat imposibilitatea realizării activității 4.2.4, care nu permite stabilirea unor condiții de salarizare și muncă mai atractive pentru personalul statistic, altele decât cele aprobate de legislația națională.

Planul de Acțiuni pentru anii 2016–2019 este prezentat ca anexă, împreună cu notele corespunzătoare privind realizarea. Rata de implementare a SDSSN pentru anii 2016–2019 constituie 51,2%.

Director general

Vitalie VALCOV